

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 2013 r.

**w sprawie dokonywania przez fundusz inwestycyjny zamknięty lokat, których
przedmiotem są instrumenty pochodne oraz niektóre prawa majątkowe**

Na podstawie art. 154 ust. 6 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki lokowania przez fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów w niewystandaryzowane instrumenty pochodne;
- 2) warunki zajmowania przez fundusz inwestycyjny zamknięty pozycji w lokatach, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, zwanej dalej "ustawą";
- 3) sposób ustalenia oraz maksymalną wartość ryzyka kontrahenta wynikającą z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne;
- 4) sposób wyznaczenia oraz wartość maksymalnego zaangażowania funduszu inwestycyjnego zamkniętego w lokaty, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy;
- 5) warunki, jakie muszą spełniać indeksy stanowiące bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) funduszu - rozumie się przez to fundusz inwestycyjny zamknięty, a w przypadku funduszu inwestycyjnego zamkniętego z wydzielonymi subfunduszami - subfundusz funduszu inwestycyjnego zamkniętego;

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 248, poz. 1481).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 183, poz. 1537 i 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 106, poz. 670, Nr 126, poz. 853 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 152, poz. 900 i Nr 234, poz. 1389 i 1391, z 2012 r. poz. 596, 1385 i 1529 oraz z 2013 r. poz.

2) kontrahencie - rozumie się przez to podmiot będący stroną umowy z funduszem, której przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

§ 3. Fundusz może zawierać transakcje, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, pod warunkiem że utrzymuje część aktywów na poziomie zapewniającym realizację tych transakcji.

§ 4. 1. Jeżeli fundusz zawiera transakcje, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, jest on obowiązany ustalać wartość ryzyka kontrahenta.

2. Wartość ryzyka kontrahenta stanowi wartość ustalonego przez fundusz niezrealizowanego zysku z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

3. Na potrzeby wyznaczania wartości ryzyka kontrahenta, przy ustalaniu niezrealizowanego zysku nie uwzględnia się opłat ani świadczeń ponoszonych przez fundusz przy zawarciu transakcji, w szczególności wartości premii zapłaconej przy zakupie opcji.

4. Jeżeli fundusz posiada otwarte pozycje w instrumentach pochodnych z tytułu kilku transakcji z tym samym kontrahentem, wartość ryzyka kontrahenta może być wyznaczana jako dodatnia różnica niezrealizowanych zysków i strat na wszystkich takich transakcjach, o ile:

- 1) transakcje te zostały zawarte na podstawie umowy ramowej spełniającej kryteria określone w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2012 r. poz. 1112 i 1529);
- 2) umowa ramowa przewiduje, że w przypadku jej rozwiązania zostanie wypłacona wyłącznie jedna kwota stanowiąca równowagę salda wartości rynkowych wszystkich tych transakcji, niezależnie od tego, czy wynikające z nich zobowiązania są już wymagalne;
- 3) niewypłacalność jednej ze stron umowy ramowej powoduje lub może powodować rozwiązanie tej umowy;
- 4) warunki, o których mowa w pkt 1–3, nie naruszają przepisów prawa właściwego dla każdej ze stron umowy ramowej.

§ 5. 1. Wartość ryzyka danego kontrahenta w odniesieniu do wszystkich transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, zawartych z tym kontrahentem, nie może przekroczyć 10% wartości aktywów funduszu, a jeżeli kontrahentem

jest instytucja kredytowa, bank krajowy lub bank zagraniczny - 20% wartości aktywów funduszu.

2. Wartość ryzyka kontrahenta może podlegać redukcji o wielkość odpowiadającą wartości ryzyka kontrahenta w danej transakcji, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) w związku z tą transakcją kontrahent ustanowi na rzecz funduszu zabezpieczenie w środkach pieniężnych, zbywalnych papierach wartościowych lub instrumentach rynku pieniężnego;
- 2) suma wartości rynkowej zbywalnych papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego i wartości środków pieniężnych przyjętych przez fundusz jako zabezpieczenie będzie ustalana w każdym dniu roboczym i będzie stanowić co najmniej równowartość wartości ryzyka kontrahenta w tej transakcji.

3. Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie mogą być lokowane wyłącznie w emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego lub depozyty, o których mowa w art. 145 ust. 5 ustawy.

4. Papier wartościowy i instrument rynku pieniężnego może stanowić zabezpieczenie, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) jego emitentem jest Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie, państwo należące do OECD, bank centralny innego państwa członkowskiego lub Europejski Bank Centralny;
- 2) podaż i popyt umożliwiają jego nabywanie i zbywanie w sposób ciągły;
- 3) jest zapisany na rachunku prowadzonym przez podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym podmiot, który:
 - a) nie należy do grupy kapitałowej kontrahenta albo
 - b) należy do grupy kapitałowej kontrahenta, pod warunkiem że zabezpieczenia przed skutkami niewypłacalności tego podmiotu kształtują ryzyko posiadacza tego papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego na takim samym poziomie jak w przypadku zapisania papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego na rachunku prowadzonym przez podmiot, o którym mowa w lit. a;
- 4) ewentualne nabycie przez fundusz praw własności papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego w wyniku realizacji zabezpieczeń nie spowoduje naruszenia art. 145–149 oraz art. 151a ustawy.

§ 6. 1. Fundusz jest obowiązany, w każdym dniu wyceny aktywów funduszu, ustalać kwotę zaangażowania, wyliczoną dla takich samych instrumentów pochodnych z takimi samymi instrumentami bazowymi, z zastosowaniem metody kompensacji stanowiącej składnik systemu zarządzania ryzykiem obowiązującego w towarzystwie. Kompensacja jest możliwa jedynie pomiędzy pozycjami przeciwnymi zajętymi przez fundusz w takich samych instrumentach pochodnych.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do lokat, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 6 ustawy. Odniesienie do takiego samego instrumentu pochodnego z takim samym instrumentem bazowym uznaje się za odniesienie do lokaty, o której mowa art. 145 ust. 1 pkt 6 ustawy, której instrumentem bazowym są tego samego gatunku rzeczy, tego samego rodzaju energia, miernik albo limit wielkości produkcji bądź emisji zanieczyszczeń.

§ 7. 1. Suma wartości ryzyka kontrahenta wynikającego z zawartych umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, wartości bezwzględnych kwot zaangażowań wyznaczonych w sposób określony w § 6 dla każdego instrumentu pochodnego i prawa majątkowego, o którym mowa w art. 145 ust. 1 pkt 6 ustawy, oraz wartości instrumentów będących przedmiotem krótkiej sprzedaży, o której mowa art. 107 ust. 1 pkt 2 ustawy, nie może przekroczyć 300% wartości aktywów netto funduszu.

2. Suma wartości lokat funduszu, z wyłączeniem lokat, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy, oraz wartości ustalonej zgodnie z ust. 1, z uwzględnieniem art. 151a ust. 2 ustawy, nie może przekroczyć 400% wartości aktywów netto funduszu.

§ 8. 1. Przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 145–149 oraz art. 151a ustawy, fundusz jest obowiązany uwzględniać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne w ten sposób, że:

- 1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta;
- 2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do zakupu papierów wartościowych lub

instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta.

§ 9. Bazę instrumentu pochodnego, w tym niewystandaryzowanego instrumentu pochodnego, mogą stanowić indeksy będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym zlokalizowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, państwa członkowskiego, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Szwajcarii, Japonii, Kanady albo na terytorium państwa należącego do EEA oraz indeksy łącznie spełniające następujące warunki:

- 1) skład indeksu uwzględnia odpowiednio wymogi rozproszenia ryzyka inwestycyjnego, w szczególności:
 - a) zmiany ceny lub aktywność transakcyjna w odniesieniu do jednego składnika indeksu nie wpływa w sposób istotny na wartość indeksu,
 - b) indeks składa się co najmniej z 15 składników;
- 2) indeks stanowi miarodajny wskaźnik charakteryzujący rynek, do którego się odnosi, w szczególności:
 - a) indeks w odpowiedni i właściwy sposób odzwierciedla wyniki reprezentatywnej grupy składników będących przedmiotem obrotu na rynku, do którego się odnosi,
 - b) dokonywana jest regularna weryfikacja składu indeksu, która może skutkować zmianami tego składu dokonywanymi zgodnie z ustalonymi kryteriami, w celu zapewnienia, że przedstawia on sytuację na rynku, do którego się odnosi,
 - c) składniki indeksu charakteryzują się płynnością, która w razie potrzeby umożliwia odzwierciedlenie składu indeksu w stopniu wystarczającym dla zastosowania przez fundusz strategii zabezpieczającej przed zmianami wartości indeksu;
- 3) wartość i ogólne zasady konstrukcji indeksu są udostępniane do publicznej wiadomości.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.³⁾

MINISTER FINANSÓW

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie dokonywania przez fundusz inwestycyjny zamknięty lokat, których przedmiotem są instrumenty pochodne oraz niektóre prawa majątkowe (Dz.U. z 2012 r. poz. 144), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. poz.).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 154 ust. 6 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.), dalej: „ustawa”, zmienionej ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. poz.), dalej: "ustawa nowelizująca".

Ustawa nowelizująca (art. 48 ust. 1 ustawy) nakłada obowiązek ustanowienia przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych odpowiedniego systemu kontroli wewnętrznej, w tym systemu zarządzania ryzykiem inwestycyjnym dla poszczególnych funduszy inwestycyjnych. Sposób, warunki i szczegółowy zakres działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym systemu nadzoru zgodności działalności z prawem, systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu audytu wewnętrznego w towarzystwie określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw instytucji finansowych, zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy. W związku z tym, że sposób zarządzania ryzykiem inwestycyjnym związanym z lokatami zamkniętych funduszy inwestycyjnych zostanie uregulowany w tym rozporządzeniu, ustawa nowelizująca ograniczyła zakres delegacji do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 154 ust. 6 ustawy.

Projektowane rozporządzenie zastąpi rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie dokonywania przez fundusz inwestycyjny zamknięty lokat, których przedmiotem są instrumenty pochodne oraz niektóre prawa majątkowe (Dz.U. poz. 144). Zgodnie z art. 8 ustawy nowelizującej, dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 154 ust. 6 ustawy w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 154 ust. 6 ustawy w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Z uwagi na zakres zmian w art. 154 ust. 6 ustawy proponuje się, aby przepisy nowego rozporządzenia co do zasady (z wyjątkiem korekt o charakterze redakcyjnym) odzwierciedlały obecnie obowiązujące regulacje, z wyłączeniem przepisów dotyczących sposobu zarządzania ryzykiem inwestycyjnym związanym z lokatami, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy.

Projekt rozporządzenia, w celu ochrony interesów uczestników funduszu inwestycyjnego zamkniętego, określa:

- 1) warunki lokowania przez fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów w niewystandaryzowane instrumenty pochodne w tym obowiązek utrzymywania części aktywów na poziomie zapewniającym realizację transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne oraz obowiązek ustalania wartości ryzyka kontrahenta;
- 2) warunki zajmowania przez fundusz inwestycyjny zamknięty pozycji w lokatach, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy, w tym sposób wyznaczania wartości ryzyka kontrahenta, w przypadku gdy fundusz posiada otwarte pozycje w instrumentach pochodnych z tytułu kilku transakcji z tym samym podmiotem;
- 3) sposób ustalenia oraz maksymalną wartość ryzyka kontrahenta wynikającą z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne;
- 4) sposób wyznaczenia oraz wartość maksymalnego zaangażowania funduszu w lokaty, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy;
- 5) warunki, jakie muszą spełniać indeksy stanowiące bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych.

W projekcie określono także wymogi, jakie powinny spełniać indeksy stanowiące bazę instrumentów pochodnych (w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych), aby mogły być przedmiotem lokat funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Materia zawarta w projekcie rozporządzenia nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597)).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stosowania prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

W związku z art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) należy podnieść, że projektodawca nie przewiduje, aby projektowane przepisy miały wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowane rozporządzenie oddziałuje na fundusze inwestycyjne zamknięte. Na koniec 2012 r. w Polsce utworzonych było 466 funduszy tego rodzaju, które zarządzały aktywami netto w kwocie 45,8 mld zł.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt rozporządzenia został przesłany w ramach konsultacji społecznych do: Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami, Izby Domów Maklerskich, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., BondSpot S.A., Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Związku Maklerów i Doradców, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych, Związku Banków Polskich, Krajowej Rady Banków Depozytariuszy, Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych oraz Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

W opinii projektodawcy wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Wynika to z faktu, że odzwierciedla ono, co do zasady, obecnie obowiązujące regulacje, z uwzględnieniem zmian dokonanych ustawą nowelizującą, tj. z wyłączeniem przepisów dotyczących sposobu zarządzania ryzykiem inwestycyjnym związanym z lokatami w instrumenty pochodne, który zostanie określony w odrębnym rozporządzeniu.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Wskazanie źródeł finansowania

Wejście w życie rozporządzenia nie pociąga za sobą obciążeń budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.